

[Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet]

Besvarelse af spørgsmål fra SF

10. februar 2023

SF har forud for FK møde d. 9. februar 2023 stillet følgende spørgsmål:

1) Aftalen taler om en kontrolleret nedlukning, og der er en målsætning om reduktion af mængder og CO₂-udslip. Det må være et krav til en ny model, at den sikrer disse målsætninger herunder beskriver mekanismer, der sikrer, at man kommer tilbage på sporet hvis der ikke sker reduktioner som forudsat. Aftalen nævner miljøkrav (som i alle tilfælde skal skærpes jfr. s. 12 i aftalen) og i givet fald afgifter som styringsmidler. Det er dog ikke oplagt at det er tilstrækkeligt. Hvordan dokumenteres det, at miljøkrav og afgifter sikrer den nødvendige kapacitetstilpasning?

Svar: Det fremgår af Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi, at såfremt KL's model ikke kunne godkendes, er aftalepartierne enige, om at der automatisk iværksættes en løsning i form af en udbudsbaseret model, hvor anlæggene skal konkurrere om affaldet, så det behandles der, hvor det kan gøres mest miljørigtigt, bedst og billigst. For at opnå, at det er de meste miljørigtige anlæg, som lukker som følge af konkurrencen, er aftalepartierne enige om at stramme de gældende miljøkrav til forbrændingsanlæggene.

Der gennemføres frem mod december 2023 stramningen af miljøkrav, som følger af EU-regulering. Dette er beskrevet i *notits 3*.

Hovedelementerne i lovforslaget er

- 1) Udbudspligt: kommuner skal udbyde det forbrændingsegnete affald.
- 2) Anlæggene skal selskabsføres for at sikre armslængde mellem kommune og anlæg.
- 3) Kommunerne skal fortsat være majoritetsejere.
- 4) De eksisterende lån kan videreføres i KommuneKredit, men kommunerne skal opkræve en markedskonform garantiprovision fra anlæggene.
- 5) Der implementeres tilsyn med kommunernes udbud, for at undgå strategiske udbud.

Sideløbende har forligskredsen været forelagt forslag til en ændring af prisloftet på affaldsvarme (nyt VE-prisloft). VE-prisloftet vil begrænse anlæggenes mulighed for at hæve affaldsvarmepriserne for fx at blive mere konkurrencedygtige på affaldsmarkedet og vil binde flere anlæg end i dag ift. deres varmepriser. Dette er beskrevet i *notits 6*.

Den kapacitetstilpasning og reduktion af CO₂-udledningerne, der følger af, at anlæggene skal konkurrere om affaldet, er beskrevet i *bilag 2*.

Umiddelbart er det vurderingen, at udbudsmodellen understøtter den CO₂-reduktion, som blev lagt til grund med aftalen. Regeringen vil i 2024 vende tilbage med en afrapportering af afgiftsanalysen, hvor forligskredsen vil kunne tage stilling til,

om der vurderes at være behov for supplerende tiltag for at sikre en yderligere kapacitetstilpasning og CO₂-effekt.

2) I KL-sporet var det et dobbelt krav at miljømæssigt dårligste og de dyreste lukkede – hvordan sikres det også imødegået med konkurrenceudsættelsen?

Svar: Der henvises til *notits 3*.

3) Forbrændingsanlæg der leverer varme kan ikke bare lukke jfr. varmforsyningsloven. Hvordan sikres varmforsyningen? Og er der sikkerhed for at forbrugerne ikke bare kommer til at betale for lukninger gennem højere varmepris?

Svar: Der henvises til *notits 5*.

4) Aftalen skriver ikke meget om det, men det er helt afgørende at affaldsforbrændingsanlæg får mulighed for at investere i CCS/U. Her er investeringshorisonten lang, og risikerer et anlæg at lukke efter fx 5 eller 10 år vil investeringen næppe komme til at ske. Hvordan sikrer modellen at der bliver en reel mulighed for at investere i CCS/U? (Problemet eksisterer også selvom der gives tilskud fx via et CCS/U-udbud til teknologien).

Svar: Rammerne for CCUS er beskrevet i *notits 4*.

5) Hvordan skal konkurrencen lukke de miljømæssigt dårligst anlæg, når de stramninger af miljøkravene (BAT-krav), der er undervejs, var kommet uanset hvad?

Svar: Der henvises til *notits 3*.

6) Modellen skal føre til 0,14 mio. ton CO₂ reduktion og vil ud fra en gennemsnitsbetragtning af den nuværende gæld kunne forventes at føre til strandede omkostninger på 4-5 mia. kr. Kan man opnå større CO₂-reduktioner i sektoren på andre og billigere måder?

Svar: Der henvises til *notits 2. konsekvensvurdering af ny organisering affaldsforbrændingssektoren*.

Det bemærkes desuden, at de 0,14 mio. ton CO₂ refererer til en beregning af kapacitetstilpasningen til de danske mængder *før* Klimaplanens initiativer om øget udsortering, jf. *Klimaplan 2020*. Med Klimaplanen blev det skønnet, at initiativerne samlet set vil reducere CO₂-udledninger med 0,7 mio. ton i 2030. Skønnet på de 0,14 mio. ton CO₂ kan derfor ikke sammenlignes med konsekvenserne af konkurrenceudsættelsen, da der i KF22 er taget højde for effekten af den øget udsortering.

Der er i forbindelse med lovforslaget blevet udarbejdet et konsolideret effektskøn af konkurrenceudsættelsen pba. KF22, *jf. Klimaplan 2020*. Her skønnes konkurrenceudsættelsen at indfri reduktionerne fra Klimaplanen. Såfremt konkurrenceudsættelsen ikke gennemføres vil det således betyde, at de skønnede CO₂-reduktioner ikke indfries, og dermed vil CO₂-udledningerne umiddelbart stige med 0,6 mio. ton i 2030. Der henvises til *notits 2. konsekvensvurdering af ny organisering affaldsforbrændingssektoren* for en gennemgang af effektskønnet.

7) Affaldsenergi leverer i dag ca. en fjerdedel af fjernvarmen. Hvilke virkninger kan det forventes at få for udrulningen af fjernvarme i naturgasområderne, at ca. 8 pct. af den nuværende fjernvarmeproduktion, som ovenikøbet er den billigste fjernvarmeform, skal lukkes inden 2030? Hvad er den alternative varmekilde på kort sigt?

Svar: Det vil være individuelt for det enkelte fjernvarmeområde, hvad der er mest fordelagtigt, såfremt et affaldsforbrændingsanlæg lukker. Det er vurderingen at affaldsvarmen kan erstattes af en kombination af geotermi, overskudsvarme, solvarme, varmepumper eller biomasse. Det er desuden i beregningerne lagt til grund, at varmeprisen svarer til VE-prisloftet. Det betyder, at det således er lagt til grund, at anlæg, der kan konkurrere med VE-alternativer umiddelbart fortsætter deres produktion. Omvendt skønnes det, at anlæg, der ikke kan konkurrere med VE-alternativer, vil reducere deres produktion. Dermed må det alt andet lige antages, at kapacitetstilpasningen samlet set vil medføre lavere varmepriser, *jf. også notits 2*.

8) Kan man risikere, at modellen vil føre til endnu mere forbrænding i Danmark med mere CO₂-udledning som konsekvens? (når importen nu alligevel ikke kan begrænses).

Svar: Der henvises til *notits 2. konsekvensvurdering af ny organisering affaldsforbrændingssektoren*

Det bemærkes hertil, at affald betragtes som en vare, der bevæger sig frit og på tværs af grænserne. Derfor er forbrændingseget affald også omfattet af samme EU-regler for handel og transport som øvrige varer. Det vil således være i strid med EU-reguleringen at forhindre handel med forbrændingseget affald på tværs af grænserne. Det vil ligeledes være i strid med EU-regler at indføre krav, regler eller økonomiske restriktioner, der de facto fører til importbarrierer, og dermed en konkurrencefordel for dansk affald.

De samlede udledninger fra affaldsforbrænding afhænger dels af mængden af affaldsforbrænding, dels af affaldssammensætningen. Øget udsortering af plastik vil således reducere CO₂-indholdet i restaffaldet, mens øget udsortering af biogent affald vil øge CO₂-indholdet i restaffaldet. Det er på nuværende tidspunkt lagt til

grund pba. KF22, at de danske affaldsmængder har et større indhold af biogent affald sammenlignet med udlandet.

9) Hvordan skal et anlæg i løbet af de næste år at kunne låne til investeringer i CO2-fangst, når der er er 30 pct. risiko for, at anlægget skal gå konkurs inden 2030?

Svar: Der henvises til *notits 2. konsekvensvurdering af ny organisering affaldsforbrændingssektoren, notits 3. miljøkrav på affaldsforbrændingsanlæg og notits 4. CO2-fangst på affaldsforbrændingsanlæg under udbudsmodellen.*

10) KL har meldt ud, at kommunerne vil holdes skadesløse. Hvordan kan man forvente, at kommunerne vil stille nye garantier for lån til anlæg, hvor 30 pct. efter planen skal gå konkurs? Hvad er planen, hvis kommuner nægter at stille nye garantier, fordi de vurderer, at det er for risikofyldt?

Svar: Med udbudsmodellen har anlæggene mulighed for at videreføre eksisterende lån i KommuneKredit, mod, at affaldsforbrændingsanlæggene betaler en markeds-mæssig garantiprovision til kommunen. Det er en betingelse jf. lov om KommuneKredit, at kommunerne stiller en garanti for lån.

Det er op til den enkelte kommune, om kommunen ønsker at stille garantier til nye lån. Kommunen skal i så fald opkræve en markedskonform garantiprovision, som skal afspejle den risiko, som kommunen påtager sig ved at stille garanti. Markedskonforme garantiprovisioner og lånevilkår medvirker til, at nye lån afspejler risikoen ved investeringerne, og at der tages sunde investeringsbeslutninger.

Idet tilfælde, der skulle opstå en situation, hvor en kommune ikke ønsker at stille garanti for et anlæg, vil anlægget kunne afsøge mulighederne på det private låne-marked.

Såfremt det ikke her er muligt at opnå finansiering, vil anlægget skulle overveje om anlægget kan videreføres. Såfremt det ikke er tilfældet vil kommunen skulle planlægge og gennemføre en kontrolleret nedlukning af affaldsforbrændingsanlægget med henblik på at minimere et eventuelt kommunalt tab og fastholde forsynings-sikkerheden.

Der er hertil ifm. indgåelse af klimaplanen afsat en pulje på 200 mio. kr. til at dække strandede omkostninger. Forligskredsen har været forelagt forslag til ud-møntning. Såfremt puljen viser sig ikke at være tilstrækkelig, indkaldes aftalekredsen til at drøfte en forøgelse af puljen.

Der henvises i øvrigt til *notits 7 om lån i forbrændingssektoren.*

Mundtligt spørgsmål fra forligskredsmøde d. 9. februar 2023

11) Hvad er CO₂-lækagen af udbudsmodellen og er den anderledes end CO₂-lækagen ved KL's model?

Svar: Udlandets produktion af forbrændingseget affald skønnes at være upåvirket af Danmark. Det betyder, at en reduktion i dansk import af forbrændingseget affald ikke skønnes at reducere de samlede mængder af forbrændingseget affald i udlandet.

På den baggrund må det formodes, at en reduceret import af forbrændingseget affald til Danmark, vil medføre øget affaldsforbrænding i udlandet. Det gælder uanset hvilket instrument der anvendes til at reducere mængden af forbrændt affald i Danmark.

Lækageeffekten vil afhænge af, hvordan affaldet anvendes i udlandet. Såfremt affaldsforbrænding i udlandet bruges til energiproduktion, kan den øgede affaldsforbrænding i udlandet evt. fortrænge fossile brændsler. I Danmark vurderes den alt-overvejende at fortrænge vedvarende energi i 2030. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt, at skønne for den samlede effekt heraf.

Der vurderes ikke, at være forskel på evt. CO₂-lækage ved reduceret import som følge af udbudsmodellen eller KL's model.